

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การจัดเก็บภาษีป้ายจากป้ายสัญลักษณ์ที่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบก

กรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๔๐๘/๒๑๑๕ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมการขนส่งทางบกได้ขอหารือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า ป้ายสัญลักษณ์สถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตจาก กรมการขนส่งทางบก (ป้ายสัญลักษณ์ ตรอ.) ป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์สถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตให้เป็นหน่วยบริการรับชำระภาษี และป้ายสัญลักษณ์โรงเรียนสอนขับรถที่ได้รับการรับรองจากกรมการขนส่งทางบก อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีป้ายตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือไม่ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งกรมการขนส่งทางบกว่า ป้ายสัญลักษณ์ ตรอ. ป้ายแสดงข้อความประเภทหรือยี่ห้อที่ให้บริการตรวจสภาพรถ ป้ายแสดงข้อความหน่วยรับชำระภาษีรถ และป้ายสัญลักษณ์โรงเรียนสอนขับรถ เป็นป้ายที่ผู้ประกอบการทำขึ้นตามข้อกำหนดของกรมการขนส่งทางบก เพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบว่าสถานประกอบการดังกล่าว มีมาตรฐานในการให้บริการและได้รับอนุญาตจากทางราชการ แต่เนื่องจากการประกอบกิจการดังกล่าวมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้ โดยมีการเรียกเก็บค่าตรวจสภาพรถ ค่าบริการอื่นเนื่องมาจากการรับชำระภาษีรถ และค่าใช้จ่ายในการสอนขับรถ ดังนั้น การติดตั้งป้ายดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดประโยชน์รายได้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการของเอกชน จึงเห็นว่าป้ายดังกล่าวเป็นป้ายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ตามบทนิยามคำว่า “ป้าย” ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้ายฯ และไม่อยู่ในข่ายป้ายของส่วนราชการซึ่งได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามมาตรา ๘ (๖) หรือป้ายขององค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และป้ายของหน่วยงานที่นำรายได้ส่งรัฐ ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามมาตรา ๘ (๗) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

กรมการขนส่งทางบกพิจารณาแล้วไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากโดยภารกิจตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกได้บัญญัติให้กรมการขนส่งทางบกมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและจัดระเบียบการขนส่งทางบกให้เกิดความสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย และให้อำนาจในการมอบหมายกิจการบางประเภทให้แก่ภาคเอกชน ดำเนินการแทน อันได้แก่ การดำเนินกิจการสถานตรวจสภาพรถเอกชน โรงเรียนสอนขับรถเอกชน รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการรับชำระภาษีรถประจำปี การดำเนินการของภาคเอกชนดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจของรัฐ ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติ

ราชการทางปกครองให้ถือว่าบุคคลผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น การที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถต้องติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ ตรอ. ป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์หน่วยรับชำระภาษีรถ หรือให้ผู้ได้รับการรับรองโรงเรียนสอนขับรถต้องติดตั้งป้ายสัญลักษณ์โรงเรียนสอนขับรถไว้ในสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตในบริเวณที่สามารถเห็นได้ชัดเจน จึงมีเจตนารมณ์เพียงเพื่อให้ประชาชนผู้ใช้บริการได้ทราบว่าสถานประกอบการนั้น ๆ ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบกอย่างถูกต้อง มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานประกอบการดังกล่าวใช้ในการแสวงหาประโยชน์ทางการค้าหรือพาณิชย์ จึงเห็นว่าป้ายสัญลักษณ์ทั้งสามประเภทตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดขึ้นถือเสมือนเป็นป้ายของส่วนราชการ อีกทั้งไม่ใช่ป้ายตามบทนิยามคำว่า “ป้าย” ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้ายฯ ซึ่งมีผลให้ไม่ต้องเสียภาษีป้ายแต่อย่างใด กรมการขนส่งทางบกจึงเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกันระหว่างหน่วยงานและเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญมีผลกระทบต่อการมอบหมายภารกิจบางส่วนให้เอกชนไปดำเนินการเป็นอย่างมาก จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายสองประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ป้ายสัญลักษณ์ ตรอ. ป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์หน่วยรับชำระภาษีรถ และป้ายสัญลักษณ์โรงเรียนสอนขับรถ เป็นป้ายของส่วนราชการตามมาตรา ๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากป้ายตามประเด็นที่หนึ่งมิใช่ป้ายของส่วนราชการ ตามมาตรา ๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ ป้ายดังกล่าวจะต้องเสียภาษีป้าย ตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการขนส่งทางบก โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการขนส่งทางบก) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่าข้อหารือนี้มีประเด็นปัญหาที่ต้องพิจารณาเพียงประเด็นเดียว คือ ป้ายสัญลักษณ์สถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบก (ป้ายสัญลักษณ์ ตรอ.) ป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์สถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตให้เป็นหน่วยบริการรับชำระภาษี และป้ายสัญลักษณ์โรงเรียนสอนขับรถที่ได้รับการรับรองจากกรมการขนส่งทางบกเป็นป้ายที่จะต้องเสียภาษีป้ายตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือไม่ ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่า ป้ายทั้งสามประเภทเป็น “ป้าย” ที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือไม่ ในประเด็นนี้ เห็นว่า “ป้าย” ตามพระราชบัญญัติภาษีป้ายฯ นั้น หมายถึง ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น^๑ ดังนั้น ป้าย

^๑ มาตรา ๖ ในพระราชบัญญัตินี้

ตามพระราชบัญญัตินี้จึงได้แก่ ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้จากการแสดงหรือโฆษณาดังกล่าว และได้แสดงหรือโฆษณาให้ปรากฏไว้ที่วัตถุใด ๆ

สำหรับป้ายสัญลักษณ์ ตรอ. ป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์สถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตให้เป็นหน่วยรับชำระภาษี และป้ายสัญลักษณ์โรงเรียนสอนขับรถนั้น แม้ว่าการแสดงป้ายสัญลักษณ์ดังกล่าวจะเป็นการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถหรือผู้ได้รับหนังสือรับรองจะต้องดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ในการแจ้งให้ประชาชนทราบว่าสถานตรวจสภาพรถหรือโรงเรียนสอนขับรถนั้น ๆ ได้รับอนุญาตหรือได้รับการรับรองจากกรมการขนส่งทางบกอย่างถูกต้องอันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนก็ตาม แต่การแสดงป้ายสัญลักษณ์ดังกล่าวเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการอันเป็นการก่อให้เกิดรายได้โดยตรงแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถหรือผู้ได้รับหนังสือรับรอง แล้วแต่กรณี ป้ายสัญลักษณ์ทั้งสามประเภทดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการกิจการอื่นเพื่อหารายได้ตามบทนิยามคำว่า “ป้าย”^๒ ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า ป้ายสัญลักษณ์ ตรอ. ป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์สถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตให้เป็นหน่วยรับชำระภาษี และป้ายสัญลักษณ์โรงเรียนสอนขับรถ เป็นป้ายของส่วนราชการตามมาตรา ๘ (๖)^๓ แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่เจ้าของป้ายจะได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีป้ายหรือไม่ เห็นว่า แม้การประกอบกิจการสถานตรวจสภาพรถ หน่วยรับชำระภาษีรถ หรือการสอนขับรถนั้น เป็นการดำเนินการของเอกชนในการปฏิบัติการกิจบางประเภทแทนกรมการขนส่งทางบกก็ตาม แต่ก็อาจถือได้ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถหรือผู้ได้รับหนังสือรับรองนั้นเป็นส่วนราชการ ดังนั้นป้ายสัญลักษณ์ทั้งสามประเภทจึงมิใช่ป้ายของส่วนราชการที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีป้าย

“ป้าย” หมายความว่า ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๓ มาตรา ๘ เจ้าของป้ายไม่ต้องเสียภาษีป้ายสำหรับป้ายดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) ป้ายของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

ตามมาตรา ๘ (๖)^๔ แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้ายฯ และบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของป้ายย่อมมีหน้าที่ต้องเสียภาษีป้ายตามมาตรา ๗^๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๓

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๕ มาตรา ๗ ให้เจ้าของป้ายมีหน้าที่เสียภาษีป้ายโดยเสียเป็นรายปี ยกเว้นป้ายที่เริ่มติดตั้งหรือแสดงในปีแรกให้เสียภาษีป้ายตั้งแต่วันเริ่มติดตั้งหรือแสดงจนถึงวันสิ้นปีและให้คิดภาษีป้ายเป็นรายงวดละสามเดือนของปี โดยเริ่มเสียภาษีป้ายตั้งแต่งวดที่ติดตั้งป้ายจนถึงงวดสุดท้ายของปี ทั้งนี้ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีป้ายท้ายพระราชบัญญัตินี้